

Daniel (*Dama dama*)

I. Występowanie i siedlisko

Niegdyś daniel występował na terenie całej Europy. Zmieniające się warunki klimatyczne zepchnęły go na południe, skąd ponownie został sprowadzony w okolicach szesnastego wieku. Początkowo traktowany był jako zwierzę parkowe, dopiero znacznie później doceniony został jako zwierzyna łowna. W Polsce liczniejsze populacje danieli zamieszkują zachodnią część kraju, nie występuje natomiast na wschodzie oraz na terenach górskich. Regionami, w których występuje najczęściej są Śląsk oraz Wielkopolska. Daniel nie jest wybredny co do środowiska bytowania. Najchętniej jednak występuje w małych łaskach mieszanych w pobliżu pól uprawnych oraz kompleksów łąkowych.

II. Charakterystyka ogólna

Wielkościowo daniela można umieścić pomiędzy sarną a jeleniem. Waga zazwyczaj wynosi w okolicach pięćdziesięciu do siedemdziesięciu kilogramów, przy czym lanie są znacznie lżejsze od byków. Masę maksymalną zwierzęta uzyskują w piątym roku życia. Jednak coroczny okres bekowiska powoduje dość znaczne zmniejszenie wagi. Suktania daniela jest rudobrazowa, w okresie zimowym bardziej płowa, zazwyczaj nakropiona białymi plamkami. W kłębie daniel osiąga wysokość metra, jego badyle są dość masywne. Wzdłuż grzbietu daniela ciągnie się zazwyczaj ciemna wstęga okrywająca włosowej. Populacja charakteryzuje się również częstym

występowaniem osobników albinotycznych. Tak jak wszystkie jeleniowate samce danieli zrzucają poroże w okolicach kwietnia - maja aby zacząć nakładać kolejne. Miejscem wyrastania poroża są kościste wyrostki zwane możdżeniami.

III. Odżywianie

W zależności od pory roku daniel dostosowuje się do występującej aktualnie bazy żerowej. W okresie wegetacji traw są one głównym składnikiem pożywienia danieli. Nie gardzą również owocami lasu (żołędzie, buczyna, kasztany oraz grzyby), a także owocami sadowymi (gruszki, śliwki, jabłka) oraz pędami drzew i krzewów. W okresie zimowym głównym pokarmem danieli są pędy roślin iglastych, głównie świerka oraz sosny. W czasie głodu potrafią pałować drzewa niczym jelenie.

IV. Rozmnażanie i rozwój

Nazywana bekowiskiem ruja daniela ma miejsce w październiku. Akt kopulacji odbywa się w tzw. dolkach rujnych, do których samce oddają mocz oznaczając je w ten sposób. Zdarzają się jednak przypadki, że lania nie zostaje zapłodniona, wtedy gody powtórzyć się mogą w listopadzie, a czasem nawet w grudniu. Ciąża trwa prawie osiem miesięcy, rodzi się z niej zazwyczaj jedno młode (dwa stanowią rzadkość). Lania karmi młode aż do następnego swojego bekowiska.

V. Zachowanie

Daniel jest zwierzęciem preferującym stadny tryb życia, dlatego też tworzy kilku do kilkunastuosobnikowe rundle. Zazwyczaj rundle, w skład których wchodzi byki, są bardziej przywiązane do terenów leśnych, natomiast te tworzone przez lanie oraz ich potomstwo chętniej występują w terenie otwartym. Samotnie osobniki poruszają się tylko w okresie bekowiska (głównie samce) oraz lanie tuż przed wycieleniem.

VI. Ekologia gatunku

Ze względu na dość dużą rozrodność oraz odporność na choroby, daniela są gatunkiem chętnie hodowanym zagrodowo dla pozyskania ich mięsa. Ich duża tolerancja wobec środowiska występowania sprawia, że mogą być atrakcyjne łowiecko na terenach, gdzie nie występuje jeleni jak również jako uzupełnienie składu gatunków jeleniowatych w każdym łowisku.

VII. Słowniczek

Badyle – o nogach daniela.

Byk – samiec daniela.
Bekowisko – czas godów danieli.
Chmara – stado danieli.
Cielę – młode daniela.
Grandle – zanikowe kły w górnej szczęce, bardzo rzadkie u danieli
Kołycki – nazywane też dolkami rujnymi, w nich odbywa się kopulacja.
Kwiat – o ogonie daniela.
Licówka – o lani prowadzącej resztę chmary.
Lustro – o białej łacie występującej na zadzie danieli.
Łania – samica daniela.
Łańka – o młodej samicy nie prowadzącej jeszcze cielaka.
Łopatacz – byk o porożu w kształcie łopat.
Łopaty – forma poroża.
Możdżeń – kostne zgrubienie na czaszce, z którego wyrasta poroże.
Pałowanie – obgryzanie kory drzew.
Pędzel – kiść włosów w okolicach przyrodzenia byka.
Poroże – wyrastający corocznie kostny twór.
Sęk – wyrostek na porożu daniela.
Scypuł – miękka skórna narośl odżywiająca poroże podczas wzrostu
Suknia – okrywa włosowa, inaczej sierść.
Świece – o oczach daniela.
Talerz – inaczej lustro.
Wycieranie poroża – zdzieranie scypułu kiedy jego rola jest już niepotrzebna.